

วิวัฒนาการความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย*
Evolution of Property Offences Committed Against
Low-Value Properties

นัชชา ช่างเก็บ
Natcha Changkep

นิสิตในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
LL.M Candidate
Faculty of Law, Chulalongkorn University, Phayathai Road, Pathumwan, Bangkok 10330
Corresponding author E-mail: younglaw3@hotmail.com
(Received: May 31, 2023; Revised: July 5, 2023; Accepted: July 19, 2023)

บทคัดย่อ

การกระทำความผิดต่อทรัพย์สิน เป็นการกระทำความผิดที่พบมากในสังคมไทย แต่มีลักษณะการกระทำความผิดและสร้างความเสียหายที่เกิดกับสังคมแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่มีมูลค่าหรือราคาจำนวนมาก ที่สร้างความเสียหายในระดับร้ายแรง ซึ่งผู้กระทำความผิดมักมีมูลเหตุจูงใจหรือวัตถุประสงค์ที่มุ่งหมายกระทำแตกต่างกัน แต่กลับพบว่าตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย มิได้มีการแบ่งแยกความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยไว้โดยเฉพาะ ทำให้ผู้กระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย ซึ่งถือเป็นความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้ที่กระทำความผิดต่อทรัพย์สินในลักษณะอื่น ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนกับความผิด

ผลจากการศึกษาวิวัฒนาการความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันของทั้งกฎหมายไทย กฎหมายของจักรวรรดิโรมัน กฎหมายของประเทศอินเดีย อังกฤษ และจีน พบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยปรากฏตั้งแต่ยุคก่อน

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งและเรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “วิวัฒนาการความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย” หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คริสตกาล โดยเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินของบุคคลธรรมดา เช่น พืชหรือสัตว์ที่ใช้ในการบริโภค โดยผู้กระทำความผิดจะได้รับเพียงโทษปรับหรือชดใช้ค่าเสียหายเท่านั้น ต่อมาเมื่อสังคมแต่ละประเทศเจริญพัฒนามากขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย ได้เปลี่ยนแปลงไปจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ การบังคับใช้กฎหมาย หรือการเลือกดำเนินนโยบายทางอาญา เป็นต้น ซึ่งประเทศอังกฤษ อินเดีย และจีน ยังคงกำหนดฐานความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยไว้เป็นบทบัญญัติเฉพาะตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ : ความผิดต่อทรัพย์สิน, ความผิดเล็กน้อย, หลักความได้สัดส่วน, ประวัติศาสตร์กฎหมาย, การกำหนดความผิดทางอาญา

Abstract

Property offences are prevalent in Thailand, but the characteristics of the commission and the harm inflicted on society differ, particularly between offences committed against low-value properties and those involving high-value or large-scale properties. The latter category causes significant harm, and the perpetrators often have different motives or intended objects. However, it has been observed that Thailand's Penal Code does not specifically differentiate between offences committed against low-value properties, resulting in perpetrators who commit such offences, which are not considered serious crimes, being subjected to the same punishment as those who commit offences against other types of property. This practice does not adhere to the principle of proportionality.

The study findings regarding offences committed against low-value properties in Thai law, Roman Empire law, Indian law, English law, and Chinese law, spanning from the past to the present, suggest that legislation of these offences should be applied to the offence of theft. The reason is that the pattern of committing theft is relatively straightforward, lacking elements of force or deception that would imply the perpetrator's *mens rea* (criminal intent). To ensure clear enforcement, legislators must establish precise criteria for determining what constitutes "low-value" property. The mitigating factor related to commission against one's will or due to

unbearable poverty should also be eliminated as it leads to interpretation issues and contradicts the historical development of offences committed against low-value properties, as this factor has not been present in such offences. During the legislative process for offences committed against low-value properties, legislators should consider all relevant factors, including proportionality and concepts from criminology.

Keywords : Property Offences, Minor Offences, Principle of Proportionality, Legal History, Criminalization

1. บทนำ

ปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 17 รับรองสิทธิในการครอบครองทรัพย์สินของบุคคลโดยมนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินของตนเองหรือเป็นเจ้าของร่วมกับผู้อื่น และมีสิทธิที่จะครอบครองทรัพย์สินดังกล่าว โดยไม่อาจถูกพรากไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายได้¹ ซึ่งประเทศไทยได้รับรองสิทธิในทรัพย์สินดังกล่าวไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 37 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สิน ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ² ในส่วนของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยความผิดและโทษ ได้กำหนดรับรองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลไว้เช่นกัน ดังปรากฏในบทบัญญัติ ภาค 2 ความผิด ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ซึ่งการกระทำความผิดต่อทรัพย์ในแต่ละลักษณะได้สร้างมูลค่าความเสียหายในแต่ละกรณีแตกต่างกัน

ช่วงที่ประเทศไทยประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำได้ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตหรือความเป็นอยู่ของประชาชน โดยประชาชนส่วนมากประสบปัญหาการว่างงานและความยากจน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้บุคคลตัดสินใจที่จะก่ออาชญากรรม ดังจะเห็นได้จากการที่มีการกระทำความผิดต่อ

¹ ปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 17

(1) ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเองเช่นเดียวกับโดยร่วมกับผู้อื่น

(2) บุคคลใด ๆ ที่จะถูกริบทรัพย์สินโดยพลการไม่ได้

² มาตรา 37 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ทรัพย์จำนวนมาก โดยเป็นการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์มากที่สุด³ ซึ่งการกระทำความผิดส่วนใหญ่มักเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่มีมูลค่าเล็กน้อย เช่น แม่ลักขนมปังและน้ำอัดลมราคาไม่เกิน 100 บาท ในร้านสะดวกซื้อให้ลูกกิน เนื่องจากไม่มีเงินเพียงพอ⁴ หรือกรณีชายหนุ่มตกงานลักอาหารแช่แข็ง บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป และน้ำดื่มจากร้านสะดวกซื้อ เพื่อนำไปใช้กินประทังชีวิตกับพ่อ⁵ เป็นต้น ซึ่งการกระทำความผิดเหล่านี้ พบว่า ทรัพย์ที่ถูกเอาไปนั้นมีมูลค่าหรือราคาเพียงเล็กน้อย แต่ผู้กระทำความผิดต้องถูกดำเนินคดีเช่นเดียวกับผู้ที่กระทำความผิดต่อทรัพย์ที่มีมูลค่าหรือราคาที่สูงกว่า

กรณีการกระทำความผิดต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อย พบว่า ประมวลกฎหมายอาญามีการบัญญัติถึงเพียงกรณีเดียวเท่านั้น คือ การลักทรัพย์ที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา 335 วรรคท้าย⁶ โดยหากผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 335 ที่กระทำไปโดยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์นั้นมีราคาเล็กน้อย ศาลมีอำนาจใช้ดุลยพินิจลงโทษผู้กระทำความผิดตามระวางโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา 334 ก็ได้ คือ จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท ขณะที่ผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

เมื่อได้ศึกษากฎหมายตราสามดวง ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น พบว่า มีการแบ่งระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดและโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดเป็นลำดับขั้นต่าง ๆ ได้แก่ อุกฤษฏ์โทษ มหันตโทษ มัชฌิมโทษ และลหุโทษ ผู้กระทำความผิดจะได้รับบทลงโทษที่หนักและเบาแตกต่างกันไปตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด โดยการกระทำต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยที่ถือเป็นความผิดลหุโทษ มักเป็นการกระทำฐานลักพืช ผัก หรือผลไม้ ซึ่งผู้กระทำความผิดต้องระวางเพียงโทษปรับเท่านั้น⁷ เป็นต้น ต่อมา เมื่อมีการบังคับใช้

³ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เรื่อง สถิติคดีอาญาทั่วประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตำรวจ, 2563), หน้า 115-117.

⁴ ข่าวสดออนไลน์, “สาวร่ำไห้ ลูกหิวไม่มีเงินซื้อ ก่อเหตุขโมยขนมปัง เผยไม่ได้ตั้งใจทำร้ายพวง.” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_6834824. [30 เมษายน 2565]

⁵ CHIANG MAI NEWS, “สลัดพิษโควิด หนุ่มตกงานไม่มีเงิน ต้องแอบขโมยมาจากร้านสะดวกซื้อ ประทังชีวิตกับพ่อ แต่ภาพวงจรปิดจับเหตุการณ์ตอนก่อเหตุได้ สุดท้ายต้องถูกจับกุมดำเนินคดี” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/1670056> [30 เมษายน 2565]

⁶ มาตรา 335 วรรคท้าย ประมวลกฎหมายอาญา “ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ เป็นการกระทำโดยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์นั้นมีราคาเล็กน้อย ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดดั่งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ก็ได้”

⁷ กฎหมายตราสามดวง พระอัยการลักษณโจรบทที่ 121 “ผู้ใดลักหมาก 1 – 10 ทะลาย ให้เอาไหมสามทะลาย ทะลายหนึ่งเป็นเบี้ย 25000 ถ้าลักมะพร้าวทะลายหนึ่งให้ไหมเป็นเบี้ย 15000 ถ้าลักกล้วยเครือหนึ่งให้ไหมเป็นเบี้ย 15000”

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยยังคงปรากฏอยู่ตาม มาตรา 292⁸ ซึ่งบัญญัติถึงการลักเก็บผลไม้หรือพันธุ์ไม้ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเบากว่าการลักทรัพย์ทั่วไป โดยเป็นแนวคิดเช่นเดียวกับที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง

แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา กล่าวคือ ฐานความผิดที่กำหนดเกี่ยวกับทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย เช่น การลักเก็บผลไม้หรือพันธุ์ไม้ถูกยกเลิก โดยปรากฏเพียงกรณีการลักทรัพย์ที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา 335 วรรคท้าย เท่านั้น ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้ศาลใช้ดุลยพินิจว่าจะลดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดที่กระทำไปเพราะความจำใจหรือความยากจนหรือไม่เท่านั้น ทำให้ผู้กระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย ต้องระวางโทษเท่ากับผู้ที่กระทำความผิดต่อทรัพย์สินในลักษณะอื่น

บทความนี้จึงมุ่งศึกษาหลักการหรือทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย วิวัฒนาการความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทย จักรวรรดิโรมัน ประเทศอินเดีย ประเทศอังกฤษ และประเทศจีน ในช่วงเวลาต่าง ๆ เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อันแสดงให้เห็นถึงที่มาและเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมาย เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดฐานความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยต่อไปในอนาคต

2. ระเบียบวิธีวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยได้ 3 ประการ ดังนี้

- (1) เพื่อศึกษาแนวคิดการกำหนดความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทยในแต่ละยุคสมัย รวมทั้งแนวคิดของกฎหมายต่างประเทศ
- (2) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการกำหนดความผิดและบทลงโทษสำหรับการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทยและต่างประเทศ
- (3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยให้สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด

⁸ มาตรา 292 กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127

“ผู้ใดบังอาจลักเก็บผลไม้ หรือพันธุ์ไม้ที่มีประโยชน์อย่างใดใด ที่เขาปลูกไว้ในเรือสวนไร่นา ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษนานุโทษเป็นสามสถานคือ สถานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสามเดือน สถานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าสองร้อยบาท สถานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามาแล้วด้วยกัน”

2.2 สมมติฐานการวิจัย การกำหนดการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยย่อมมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละยุคสมัย โดยในยุคก่อนกฎหมายสมัยใหม่ การกำหนดฐานความผิดมักผูกพันอยู่กับวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน การให้ความคุ้มครองต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อย จึงมักเป็นการห้ามการกระทำต่อพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่ใช้ในการบริโภค ต่อมาเมื่อสังคมมีการเจริญมากยิ่งขึ้นจนเข้าสู่ยุคกฎหมายสมัยใหม่วิถีการดำรงชีวิตของประชาชนก็ได้เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับหลักการหรือแนวคิดทางกฎหมายก็ได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการกำหนดฐานความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อย

2.3 ขอบเขตของการศึกษา บทความวิจัยฉบับนี้ มุ่งศึกษาการกำหนดความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อย ตามที่ปรากฏในศิลาจารึกสมัยสุโขทัย มังรายศาสตร์ กฎหมายตราสามดวง กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายของจักรวรรดิโรมัน ประเทศอินเดีย ประเทศอังกฤษ และประเทศจีน เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการกำหนดความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยให้เหมาะสมต่อไป

2.4 วิธีในการดำเนินงานวิจัย บทความวิจัยฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยทางเอกสาร โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารของประเทศไทยและต่างประเทศ บทบัญญัติของกฎหมาย ตำรา หนังสือ บทความ รายงานการวิจัย ข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อย เพื่อนำมาศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบการกำหนดความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยให้เหมาะสมต่อไป

2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ มีจำนวน 3 ประการ ดังนี้

- (1) ทำให้ทราบถึงแนวคิดการกำหนดความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทยในแต่ละยุคสมัย รวมทั้งแนวคิดของกฎหมายต่างประเทศ
- (2) ทำให้สามารถวิเคราะห์ เปรียบเทียบการกำหนดความผิดและบทลงโทษสำหรับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทยและต่างประเทศ
- (3) ทำให้สามารถเสนอแนะแนวทางการกำหนดความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทย ให้สอดคล้องและได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำผิด

3. แนวคิดและทฤษฎี

ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกประสบปัญหาการกำหนดความผิดทางอาญามากเกินความจำเป็น (Overcriminalization) ทำให้มีแนวคิดที่จะจำกัดความรับผิดทางอาญามากขึ้น โดยเปลี่ยนเป็นความรับผิดในลักษณะอื่นแทน⁹ ซึ่งการกระทำผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย ในแง่มุมหนึ่งถือเป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น แต่ในอีกแง่มุมหนึ่ง การกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย ถือเป็นการกระทำความผิดเล็กน้อย (Minor Offences) เนื่องจากทรัพย์สินที่ถูกเอาไปมีราคาเพียงเล็กน้อย และสร้างความเสียหายในวงแคบ จึงต้องศึกษาทฤษฎีหรือแนวคิดที่เกี่ยวกับการกำหนดความผิดทางอาญาและบทลงโทษรวมถึงทฤษฎีทางอาชญาวิทยาเพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดความรับผิดสำหรับการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยให้เหมาะสมต่อไป

3.1 แนวคิดการกำหนดความผิดทางอาญาที่กระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย

การกำหนดความผิดทางอาญาสำหรับการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย อาจพิจารณาได้ตามแนวคิดหรือทฤษฎี ดังนี้

3.1.1 แนวคิดทางศีลธรรมของสังคม (Legal Moralism)

แนวคิดทางศีลธรรมของสังคม (Legal Moralism) มีแนวคิดว่าการกระทำใดจะเป็นความผิดทางอาญาจะต้องนำมาตราฐานทางศีลธรรมมาพิจารณาประกอบด้วยเสมอ โดยการกระทำที่ถูกกำหนดเป็นความผิดทางอาญา จะต้องเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางศีลธรรมอย่างร้ายแรง ซึ่งการกระทำใดที่ควรถูกกำหนดเป็นความผิดทางอาญา อาจพิจารณาได้จากหลักเกณฑ์ต่อไปนี้ ได้แก่ ประการแรก บุคคลในสังคมส่วนรวมต้องเห็นพ้องต้องกันว่า การกระทำดังกล่าวผิดมาตรฐานทางศีลธรรมของสังคมนั้น การกระทำนั้นสมควรได้รับการประณามหรือตำหนิ โดยไม่ต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ของการกระทำนั้น การกำหนดความผิดทางอาญาและโทษ ควรสอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำผิดนั้น เพื่อให้เป็นไปตามหลักการประณามเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างและความยุติธรรมและผู้กระทำความผิดจะต้องมีจิตใจที่ชั่วร้าย ซึ่งเป็นการกระทำโดยเจตนาฝ่าฝืนมาตรฐานทางศีลธรรมของสังคม¹⁰

⁹ สุภัชลี เทพหัสติน ณ อยุธยา, “กฎหมายอาญาเพื่อ”, วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 44, 2 (2561), หน้า 9-10.

¹⁰ Thomas Yeon, “An Examination of the Practicability of Antony Duff and John Gardner’s Legal Moralism as a Basis of Criminalisation in Cotemporary English Criminal Law”, in *LSE Law Review*, 5 (2020), p.157-159.

3.1.2 แนวคิดอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism)

การกำหนดความผิดทางอาญาตามแนวคิดอรรถประโยชน์นิยม จะคำนึงประโยชน์ที่สังคมจะได้รับมากกว่าเรื่องของปัจเจกบุคคล การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยการนำบทลงโทษทางอาญามาใช้บังคับ เพื่อควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคม จึงสามารถกระทำได้ เพื่อให้คนในสังคมส่วนรวมมีความสุขสูงสุด การกำหนดความผิดทางอาญาจึงต้องสร้างประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าสิ่งที่สังคมต้องเสียไป¹¹ กล่าวคือ การนำผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา รัฐต้องเสียต้นทุนค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดซื้ออุปกรณ์ควบคุมตัวผู้ต้องหา ยานพาหนะในการดำเนินงาน หรือค่าอาหารของผู้ต้องขัง เป็นต้น ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เหล่านี้ ถือเป็นต้นทุนที่รัฐต้องเสียไปเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายและรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมทั้งสิ้น ดังนั้น การกำหนดความผิดทางอาญาจะต้องคุ้มค่าหรือสร้างประโยชน์ให้แก่รัฐมากกว่าค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องเสียไป

3.1.3 หลักเกณฑ์ว่าด้วยการจำกัด (Limiting Principles)

หลักเกณฑ์ว่าด้วยการจำกัด มีแนวคิดหลักว่า การกำหนดความผิดทางอาญาไม่ควรถูกนำมาใช้สำหรับวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง หรือสถานการณ์บางประการที่ไม่เหมาะสม โดยซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) ถือเป็นผู้ริเริ่มหลักเกณฑ์ว่าด้วยการจำกัดนี้ โดยเบ็คคาเรียเห็นว่ากฎหมายอาญาไม่ควรเป็นเพียงข้อห้ามที่ผู้ฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษที่เป็นการแก้แค้นทดแทนเท่านั้น แต่การลงโทษนั้นจะต้องนำมาซึ่งประโยชน์ด้วย แนวคิดของเขาได้รับการพัฒนาต่อมาโดยเจเรมี เบนธัม (Jeremy Bentham) เบนธัมเห็นว่า การกระทำที่ควรถูกกำหนดเป็นความผิดทางอาญา จะต้องเป็นการกระทำที่มีความชั่วร้ายอยู่ในตัว และกฎหมายอาญาจะต้องเป็นวิธีการสุดท้ายที่นำมาใช้ เมื่อไม่มีวิธีอื่นใดที่จะนำมาใช้ได้อีกแล้ว โดยการลงโทษต้องก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าผลเสียที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดนั้น¹²

3.2 การกำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดอาญาที่กระทำต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อย

การพิจารณาบทลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อย อาจพิจารณาได้จากสองแง่มุม คือการพิจารณาบุคคลที่กระทำความผิด และความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดนั้น ดังนี้

¹¹ Tim Mulgan, *Understanding Utilitarianism*, (Stocksfield U.K.: Routledge, 2007), p.8-10.

¹² อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, *ทฤษฎีอาญา ทฤษฎีโทษ และกระบวนการขั้นพื้นฐาน*, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2562), หน้า 51-57.

3.2.1 หลักการกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนกับความผิด (Principle of Proportionality)

นักอาชญาวิทยาสำนักคลาสสิก (Classical School) มีแนวคิดว่าคุณคนทุกคนมีอิสระในการตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ (Free Will) รวมทั้งการตัดสินใจในการก่ออาชญากรรม ดังนั้น เมื่อได้กระทำความผิดไปแล้ว บุคคลนั้นก็ต้องรับผลที่เกิดจากการกระทำนั้น ซึ่งผลร้ายที่เขาจะได้รับหรือบทลงโทษจะต้องได้สัดส่วนหรือเหมาะสมกับลักษณะของการกระทำความผิดหรือความร้ายแรงของการกระทำความผิดนั้น¹³ การวัดระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดแต่ละประเภท อาจพิจารณาได้จากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ เจตนาของผู้กระทำความผิด ความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ และผลกระทบต่อการดำรงชีวิต เช่น การทำร้ายร่างกายมีความร้ายแรงกว่าการลักทรัพย์ เพราะการที่ผู้เสียหายถูกทำร้ายร่างกาย ทำให้ไม่สามารถไปทำงานได้ตามปกติ หรือไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ขณะที่ผู้เสียหายจากการลักทรัพย์ยังสามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ เพียงแต่ได้รับความเสียหายทางทรัพย์สินเท่านั้น¹⁴

3.2.2 หลักการกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนกับผู้กระทำความผิด (Individualization of Punishment)

การกำหนดบทลงโทษควรพิจารณาให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคล แม้เป็นการกระทำความผิดลักษณะเดียวกันก็ไม่สมควรลงโทษเหมือนกัน หากผู้กระทำความผิดมีความรู้สึกผิดชอบที่แตกต่างกัน จนส่งผลต่อการกำหนดเจตจำนงอิสระในการกระทำความผิดของบุคคลนั้น

1) แนวคิดเจตจำนงประสงค์ (Determinism) มีแนวคิดที่ว่าสิ่งแวดล้อมที่อยู่ภายนอกของแต่ละบุคคลส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคลเหล่านั้น ซึ่งบุคคลแต่ละคนก็พบเจอสภาพแวดล้อมที่ต่างกันไป ซึ่งส่งผลให้บุคคลนั้นกระทำความผิด ดังนั้น การกำหนดบทลงโทษ โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันสำหรับทุกคน จึงไม่มีความเหมาะสมและเป็นธรรม เพราะการที่มนุษย์ตัดสินใจกระทำความผิด ส่วนหนึ่งเป็นเพราะอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม เขาจึงไม่ควรรับผิดชอบในการกระทำนั้นทั้งหมด

2) ทฤษฎีความชั่ว (Nulla Poena Sine Culpa) ถือหลักความชั่วในการพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิด หากผู้กระทำความผิดกระทำไปเพราะความจำเป็นหรือถูกบังคับ กฎหมายก็ไม่ควรจะบังคับกับบุคคลเหล่านั้น¹⁵

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 218-219.

¹⁴ Andrew von Hirsch, **Censure And Sanctions**, (New York: Oxford University Press, 2555), p.29-35.

¹⁵ อัจฉริยา ชูตินันท์, **อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563), หน้า 221-225.

3.3 สาเหตุทางอาชญาวิทยาเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อย

การกระทำความผิดของอาชญากรย่อมเกิดจากการคิดและตัดสินใจกระทำของบุคคลนั้น ซึ่งเป็นผลมาจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอกของบุคคลดังกล่าวที่กระตุ้นให้เขากระทำความผิด ดังนี้

3.3.1 ทฤษฎีว่าด้วยเศรษฐกิจ

คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) มีแนวคิดที่ว่า ระบบเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม หากต้องการที่จะลดอัตราการเกิดอาชญากรรม ต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เพื่อให้พื้นฐานทางเศรษฐกิจและระบบอื่น ๆ ของสังคมดีขึ้น โดยแนวคิดของมาร์กซ์ ได้รับการสนับสนุนจากวิลเลม บองเช (Willem Bongser) ซึ่งบองเชได้มีการศึกษาเพิ่มเติมและพบว่า สังคมที่มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจอย่างมากโดยผู้ประกอบการมุ่งกำไรถึงแต่กำไร และขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ทั้งความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เพิ่มมากขึ้น จึงพบว่าอาชญากรส่วนใหญ่ที่กระทำความผิดมักเป็นคนที่ตกงานหรือประสบปัญหาความยากจน¹⁶

3.3.2 ทฤษฎีความกดดันทางสังคม

โรเบิร์ต แอคนิว (Robert Agnew) ได้แบ่งสาเหตุของความกดดันที่ทำให้บุคคลอาจก่ออาชญากรรมออกเป็น 3 ประการ ได้แก่ ความกดดันที่เกิดจากการไม่ได้รับสิ่งที่คาดหวัง ความกดดันที่เกิดจากการสูญเสียสิ่งมีค่า เช่น การสูญเสียหน้าที่การงาน หรือ การสูญเสียทรัพย์สิน เป็นต้น หรือความกดดันที่เกิดจากการประสบเหตุการณ์ที่ร้ายแรง เช่น การถูกล้อเลียนปมด้อย หรือการถูกข่มเหงรังแก

การที่บุคคลจะก่ออาชญากรรมเนื่องจากความกดดันนั้น ต้องประกอบไปด้วยปัจจัยอีกสองประการ คือ เจื่อนใจที่บุคคลจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน คือ สถานการณ์ที่บุคคลนั้นประสบอยู่เอื้ออำนวยหรือสนับสนุนให้บุคคลนั้นตัดสินใจประกอบอาชญากรรมหรือไม่ และปัจจัยประการที่สองคือ ความโกรธหรืออารมณ์โกรธ ดังนั้น เมื่อบุคคลใดมีปัจจัยครบทั้งสามประการ ย่อมก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการกระทำความผิด¹⁷

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 150-151.

¹⁷ พรชัย ชันดี, ทฤษฎีอาชญาวิทยา : หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสุนทรฟิล์ม, 2553), หน้า 202-204.

3.3.3 ทฤษฎีหลายสาเหตุ

ฮีลีย์ (Healy) เป็นผู้เริ่มศึกษาและวางแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีหลายสาเหตุ โดยมีแนวคิดว่า อาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นประกอบไปด้วยปัจจัยหลายอย่าง โดยแบ่งออกเป็นปัจจัยสำคัญและปัจจัยรอง ซึ่งต่อมา ซุซูกิ (Suzuki) ได้นำทฤษฎีหลายสาเหตุไปพัฒนาต่อโดยเขาเสนอแนวคิดว่าการที่บุคคลตัดสินใจก่ออาชญากรรมนั้น ประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสังคมที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตของบุคคล เช่น ความยากจน การว่างงาน หรือการขาดการศึกษา เป็นต้น ปัจจัยทางด้านจิตใจ พบว่า อาชญากรส่วนหนึ่งกระทำความผิดเพราะมีปัญหาทางจิต โดยอาจเป็นมาแต่กำเนิดหรือเป็นในภายหลัง และปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นปัจจัยที่เอื้อหรือทำให้อาชญากร กระทำความผิดได้ง่ายขึ้น เช่น การจัดวางสินค้าในร้านสะดวกซื้อที่สามารถหยิบจับได้ง่าย โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ของร้านคอยดูแล หรือสถานที่ตั้งธนาคารที่อยู่ห่างไกลสถานีตำรวจ¹⁸ เป็นต้น

4. วิวัฒนาการความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทย

การศึกษาวิวัฒนาการความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทย แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ช่วงเวลา คือ ยุคก่อนกฎหมายสมัยใหม่ ซึ่งเป็นการศึกษาผ่านศิลาจารึกในสมัยสุโขทัย มังรายศาสตร์ของอาณาจักรล้านนา และกฎหมายตราสามดวง โดยกฎหมายทั้งสามฉบับล้วนได้รับอิทธิพลจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ทั้งสิ้น ทำให้การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยและบทลงโทษมีลักษณะใกล้เคียงกัน และการศึกษาในยุคกฎหมายสมัยใหม่ เป็นการศึกษาผ่านกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 และประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยอย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้

4.1 ยุคก่อนกฎหมายสมัยใหม่ (ตั้งแต่ศตวรรษที่ 13 ถึงกลางศตวรรษที่ 19)

การศึกษาการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินในยุคก่อนกฎหมายสมัยใหม่ เป็นการศึกษากฎหมายในช่วงศตวรรษที่ 13 ถึงกลางศตวรรษที่ 19 โดยเป็นการศึกษาผ่านศิลาจารึกในสมัยสุโขทัย และมังรายศาสตร์ของอาณาจักรล้านนาไปจนถึงกฎหมายตราสามดวงในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์

4.1.1 กฎหมายยุคกรุงสุโขทัยและอาณาจักรล้านนา

ยุคกรุงสุโขทัย ปราภฏหลักศิลาจารึกหลักที่ 38 หรือศิลาจารึกกฎหมายลักษณะโจรบัญญัติเกี่ยวกับการลักพาผู้คนหรือสิ่งของของผู้อื่น เช่น วัว ควาย ช้าง ม้า ผลไม้ หรือเชือกปอ¹⁹ เป็นต้น

¹⁸ อรรถพร ชูบำรุง, *ทฤษฎีอาชญาวิทยา*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2527), หน้า 111-116.

¹⁹ กรมศิลปากร, *จารึกสมัยสุโขทัย*, (กรุงเทพมหานคร: กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, 2526), หน้า 153-167.

โดยบทลงโทษที่ปรากฏตามศิลาจารึกหลักที่ 38 ได้แก่ การปรับไหม การโบย และการสีกซึ่งเป็นโทษที่กำหนดไว้ในพระราชศาสตร์ หรือพระธรรมศาสตร์ โดยการปรับไหมมีการกำหนดตามความหนักเบาของการกระทำความผิด²⁰ ซึ่งยังไม่ปรากฏแนวคิดเกี่ยวกับการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยที่ชัดเจน แต่ก็พบว่าการลักผลไม้ ซึ่งถือว่าเป็นทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยในสมัยสุโขทัยถือว่าเป็นความผิด

อาณาจักรล้านนามีการตรากฎหมายที่เรียกว่า “มังรายศาสตร์” โดยเป็นการนำหลักในพระธรรมศาสตร์มาปรับใช้ให้เข้ากับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น²¹ ปรากฏกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินปรากฏในสองลักษณะ ได้แก่

ลักษณะลักทรัพย์และลักพา พบว่า บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินส่วนใหญ่เป็นการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์ โดยเป็นการระบุถึงชื่อของทรัพย์สินนั้นโดยตรง เช่น การลักนก ลักไก่ หรือลักเป็ด เป็นต้น ทำให้บทบัญญัติในแต่ละมาตราประกอบไปด้วยรายละเอียดของทรัพย์สินค่อนข้างมาก โดยไม่ปรากฏบทบัญญัติที่ใช้กับทรัพย์สินในลักษณะทั่วไป ซึ่งทรัพย์สินที่ได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ ได้แก่ ข้าว โดยมีการลงโทษปรับสูงถึง 9 เท่า ขณะที่การลักเงินหรือทองคำ ผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษเท่าใด ขึ้นอยู่กับจำนวนมูลค่าของเงินหรือทองคำที่ถูกขโมยไป²² โดยบทลงโทษที่นำมาใช้บังคับ คือ การลงโทษปรับ การชดใช้ราคาทรัพย์สิน หรือการชดใช้ราคาทรัพย์สินและลงโทษปรับ ตามราคาของทรัพย์สินที่มีการกำหนดไว้แต่ละชนิด

ลักษณะช้อน อำ และลัก ยังกำหนดการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินโดยการระบุฐานความผิดเกี่ยวกับการเอาไปซึ่งทรัพย์สินต่าง ๆ อย่างเฉพาะเจาะจง เช่น การลักปลา ลักสุนัข ลักต้นหมาก ต้นอ้อย เป็นต้น บทลงโทษที่นำมาใช้บังคับ คือ การลงโทษปรับ การชดใช้ราคาทรัพย์สิน หรือการชดใช้ราคาทรัพย์สินและลงโทษปรับตามราคาของทรัพย์สินที่มีการกำหนดไว้แต่ละชนิดโดยเริ่มปรากฏแนวคิดของการลงโทษหนักและเบาให้เหมาะสมกับสภาพความผิด เช่น กรณีวางเพลิงเผาทรัพย์สินผู้อื่น ถ้าของที่เสียหายมีราคาถูกให้ลงโทษปรับ 330 เงิน แต่ถ้าของที่เสียหายมีราคาแพง ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษปรับสี่เท่าของราคาของนั้น²³ เป็นต้น

²⁰ กัทร กำประเสริฐ และสุเมธ จานประดับ, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทยและระบบกฎหมายหลัก, พิมพ์ครั้งที่ 11 (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2563), หน้า 17-19.

²¹ หลวงสุทธีวาทนฤพุมิ, คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย ชั้นปริญญาโท, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516), หน้า 214-215.

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 305-321.

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 322-390.

บทบัญญัติตามกฎหมายทั้งสองลักษณะข้างต้น จึงปรากฏแนวคิดเกี่ยวกับการเอาไป ซึ่งทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย เช่น การลักพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่ใช้ในการบริโภค เป็นต้น โดยผู้กระทำความผิดจะได้รับบทลงโทษปรับหรือชดใช้ราคาตามราคาของทรัพย์สินที่มีการเอาไปเท่านั้น

4.1.2 ยุคกรุงศรีอยุธยาและรัตนโกสินทร์ตอนต้น

กฎหมายในสมัยอยุธยายังคงได้รับอิทธิพลจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ โดยกฎหมายในยุคกรุงศรีอยุธยาถูกรวบรวมไว้ในกฎหมายตราสามดวง ซึ่งมีการบังคับใช้ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นด้วยเช่นกัน²⁴ การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินกระจัดกระจายอยู่ตามพระอัยการหลายฉบับ เนื่องจากกฎหมายในสมัยอยุธยาไม่ได้มีการจัดทำในลักษณะประมวลกฎหมาย อาจจัดแบ่งการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินตามความร้ายแรงออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

การกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงมาก โดยมีระวางโทษประหารชีวิต ได้แก่ การลักหรือปล้นทรัพย์สินหลวง²⁵ การลักพระพุทธรูปหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของพระพุทธรูป²⁶ การลักทรัพย์สินหรือปล้นและฆ่าเจ้าทรัพย์²⁷ หรือการเผาบ้านเมืองหรือวัด²⁸

การกระทำที่มีความร้ายแรง โดยมีระวางโทษที่กระทำต่อเนื้อตัวร่างกาย ได้แก่ การลักลอกทองจากพระพุทธรูป ลักลอกชุดพระพุทธรูป หรือการทำลายสถูป เจดีย์ หรือวิหาร การลักทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา หรือการลักทรัพย์สินของพระสงฆ์²⁹

การกระทำความผิดที่ไม่มีความร้ายแรง ปรากฏแนวคิดการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย โดยมีการกำหนดราคาของทรัพย์สินออกเป็นสามช่วง เพื่อกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับราคาของทรัพย์สิน คือ ทรัพย์สินราคาไม่เกิน 500 เปี้ย ทรัพย์สินราคาไม่เกินหนึ่งเฟื้อง และทรัพย์สินราคามากกว่าหนึ่งสลึง³⁰ และบัญญัติถึงการลักทรัพย์สินชนิดต่าง ๆ อย่างเฉพาะเจาะจงดังเช่นที่ปรากฏในมังรายศาสตร์ เช่น การลักทุเรียน หมาก มะพร้าว³¹ การลักเปิด ไก่ และปลา³² เป็นต้น บทลงโทษที่นำมาใช้บังคับ ได้แก่ การลงโทษปรับตามราคาของทรัพย์สินที่มีการกำหนดไว้

²⁴ แสวง บุญเฉลิมวิภาส, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย, พิมพ์ครั้งที่ 13 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2557), หน้า 94-95.

²⁵ พระอัยการลักษณะอาญาหลวง บทที่ 2 และพระอัยการลักษณโจร บทที่ 60, 67 และ 74

²⁶ พระอัยการลักษณโจร บทที่ 47, 48 และ 52

²⁷ พระอัยการลักษณโจร บทที่ 53, 54, 57 และ 70

²⁸ พระอัยการลักษณโจร บทที่ 93

²⁹ พระอัยการลักษณโจร บทที่ 49 และ 50

³⁰ พระอัยการลักษณโจร บทที่ 116

³¹ พระอัยการลักษณโจร บทที่ 120-122

³² พระอัยการลักษณโจร บทที่ 117-124

4.2 ยุคกฎหมายสมัยใหม่ (ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงปัจจุบัน)

การศึกษาการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยในยุคกฎหมายสมัยใหม่ เป็นการศึกษาผ่านกฎหมายสองฉบับ ดังนี้

4.2.1 กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127

ผลจากการปฏิรูปกฎหมายในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำให้ประเทศไทยได้มีการตรากฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ขึ้นใช้บังคับ ซึ่งเป็นกฎหมายอาญาฉบับแรกของประเทศไทย³³ โดยมีการจัดทำในรูปของประมวลกฎหมาย ทำให้กฎหมายเป็นระบบมากขึ้น ส่งผลให้การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยที่เคยกระจัดกระจายอยู่ตามพระอัยการต่าง ๆ ในสมัยอยุธยาถูกยกเลิกไปเป็นจำนวนมาก แนวคิดการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยในช่วงนี้ปรากฏเพียงในเรื่องของการลักเก็บผลไม้ หรือพันธุ์ไม้ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 292³⁴ เท่านั้น โดยผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสามสถาน คือ จำคุกไม่เกินกว่าสามเดือน หรือปรับไม่เกินกว่าสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งมีการบัญญัติเป็นมาตราเฉพาะแยกจากการลักทรัพย์ทั่วไป

ศาสตราจารย์หยุด แสงอุทัย ให้ความเห็นว่า หากผู้กระทำความผิดฐานลักเก็บผลไม้หรือพันธุ์ไม้ กระทำไปโดยมีเหตุฉกรรจ์ฐานลักทรัพย์ตาม มาตรา 293³⁵ ด้วย จะลงโทษตามมาตรา 293

³³ เอช เอกุต์, คำสอนชั้นปริญญาตรี พุทธศักราช 2477 กฎหมายอาญา, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, 2477), หน้า 31-38.

³⁴ มาตรา 292 กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127

“ผู้ใดบังอาจลักเก็บผลไม้ หรือพันธุ์ไม้ที่มีประโยชน์อย่างใดใด ที่เขาปลูกไว้ในเรือสวนไร่นา ท่านว่ามีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกเป็นสามสถานคือ สถานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสามเดือน สถานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าสองร้อยบาท สถานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามาแล้วด้วยกัน”

³⁵ มาตรา 293 กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127

“ถ้าหากว่าการลักทรัพย์ได้กระทำประกอบด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังว่าต่อไปนี้ในมาตรานี้ คือ

- (1) ลักทรัพย์เขาในเวลาค่าคืนก็ดี
- (2) ลักทรัพย์เขาโดยปืนปาย หรือตัดช่องเข้าไปลักภายในบริเวณที่เขาทำไว้สำหรับป้องกันภัยอันตรายแก่คนหรือแก่ทรัพย์ ก็ดี
- (3) ลักทรัพย์เขาโดยมันย่องเบาเข้าทางช่องทางอันมิใช่สำหรับให้คนไปมา หรือใช้ช่องทางที่พรรคพวก หรือผู้สมรู้เป็นใจด้วยมันผู้ร้ายลอบเปิดไว้ให้ก็ดี
- (4) ลักทรัพย์เขา โดยลอบไขกุญแจด้วยลูกกุญแจที่มันมีอยู่โดยผิดกฎหมาย หรือไขด้วยเครื่องมืออย่างอื่นก็ดี
- (6) ลักทรัพย์เขา โดยอาศัยโอกาสที่เกิดเหตุภัยอันตราย เช่นว่าในเวลาเกิดเพลิงไหม้ ดินระเบิด รถไฟชำรุด เรือเสีย หรือเวลามหาชนตื่นเหตุกลัวอันตราย เป็นต้นก็ดี
- (7) ลักทรัพย์เขา โดยมันมีศาสตราวุธติดตัวไปด้วยก็ดี

ไม่ได้ เพราะบทมาตรานี้เป็นบทกฎหมายที่ผู้ร่างประสงค์จะลงโทษผู้กระทำความผิดเบาว่าการลักทรัพย์กรณีทั่วไป แต่ศาลฎีกากลับเห็นว่า หากการลักเก็บผลไม้หรือพันธุ์ไม้กระทำได้โดยประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ตาม มาตรา 293 แล้ว ผู้กระทำความผิดก็ต้องถูกลงโทษตามมาตรา 293³⁶

4.2.2 ประมวลกฎหมายอาญา

เมื่อบังคับใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาเป็นเวลากว่า 30 ปี รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื้อหาและบทบัญญัติของกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เริ่มไม่สอดคล้องกับสภาพทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในขณะนั้น จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจแก้ประมวลกฎหมายอาญาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2482³⁷ คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการพิจารณาเกี่ยวกับบทบัญญัติตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 292 เกี่ยวกับการลักเก็บผลไม้ หรือพันธุ์ไม้ ซึ่งในการพิจารณาช่วงแรก คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า ควรบัญญัติให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการกระทำต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยทุกชนิด โดยนำกฎหมายของประเทศสวีเดนมาเป็นต้นแบบ และร่างมาตรา 292 ใหม่ว่า

“ผู้ใดโดยมีความจงใจ หรือความคะนองเป็นเหตุจงใจ หรือเพื่อแก้ความอยากเอาสิ่งของอันมีค่าแต่เล็กน้อยของผู้อื่นไป เมื่อเจ้าของร้องทุกข์ มีความผิดต้องกักบริเวณ หรือชดใช้ถ้าผู้กระทำความผิดมีความทุกข์เป็นเหตุจงใจ ศาลอาจ...”³⁸

ต่อมาเมื่อคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาร่างมาตรา 292 อีกครั้งเมื่อ พ.ศ. 2485 มีมติให้ตัดร่างมาตรา 292 เนื่องจากเห็นว่า การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในประเทศมีจำนวนมาก ถ้ามีการเปลี่ยนนโยบายโดยการร่างมาตรา 292 จะทำให้มีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์มากขึ้น และทุกกรณีอาจเข้ามาตรา 292 หมด โดยศาลสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 288

(8) ลักทรัพย์เขา โดยมันแปลงตัว หรือมอมหน้า เข้าไปลักทรัพย์ก็ดี

(9) ลักทรัพย์เขา โดยปลอมตัวเป็นผู้อื่นก็ดี

(10) ลักทรัพย์เขา โดยมันปลอมว่ามันทำตามอำนาจอันชอบด้วยกฎหมายก็ดี

(11) ลักทรัพย์เขา โดยมีพรรคพวกนับทั้งตัวมันตั้งแต่สองคนขึ้นไปก็ดี

ถ้าผู้ใดลักทรัพย์ประกอบด้วยเหตุตั้งว่ามาในมาตรานี้ใช้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี และให้ปรับ ตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง”

³⁶ หุตุย แสงอุทัย, คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561), หน้า 430-431.

³⁷ คณพล จันทน์หอม, รากฐานกฎหมายอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561), หน้า 115-116.

³⁸ “รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2485 ครั้งที่ 372, 125/2485,” (พระนคร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2485)

ได้อยู่แล้ว จึงควรกำหนดไว้ในกรณีเหตุฉกรรจ์ของการลักทรัพย์แทนที่ไม่ให้นำมาใช้กับการลักทรัพย์ที่มีราคาเล็กน้อยจึงได้มีการร่างมาตรา 295 ทวิ ใช้บังคับแทนว่า

“ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา 293 มาตรา 294 หรือมาตรา 295 เป็นการกระทำโดยความจำใจ ความคะนองหรือยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์นั้นมีราคาเล็กน้อยศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดที่ตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 288 ก็ได้”³⁹

ร่างมาตรา 295 ทวิ ดังกล่าว กลายมาเป็นบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 วรรคท้าย ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ซึ่งได้เป็นการยกเลิกฐานความผิดเฉพาะเกี่ยวกับการกระทำต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยไปโดยสิ้นเชิง

สาเหตุหนึ่งที่อาจส่งผลต่อการเลือกดำเนินนโยบายทางอาญาของคณะอนุกรรมการฯ เนื่องจากช่วงที่มีการประชุมของคณะอนุกรรมการฯ ประเทศไทยอยู่ในช่วงที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ใน พ.ศ. 2482 ถึง 2488 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมาก ไทยไม่สามารถส่งสินค้าเกษตรไปขายยังต่างประเทศได้ และไม่สามารถสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาได้ด้วยเช่นกัน ทำให้สินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคมีราคาแพงขึ้นอย่างมาก ค่าครองชีพในช่วง พ.ศ. 2481 ถึง 2488 เพิ่มขึ้นร้อยละร้อย สงครามโลกครั้งที่ 2 จึงส่งผลให้ประเทศไทยประสบปัญหาการขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค สินค้ามีราคาแพง และเงินเฟ้อ⁴⁰ ทำให้เกิดปัญหาการลักขโมยที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก และสร้างความเดือดร้อนเพิ่มเติมให้กับประชาชนในช่วงเวลานั้น⁴¹

5. วิวัฒนาการความผิดต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยของต่างประเทศ

การกระทำความผิดต่อทรัพย์ ถือเป็นความผิดที่มีมาตั้งแต่สังคมดั้งเดิมของทุกประเทศ การศึกษาในส่วนนี้จึงเป็นการศึกษาผ่านกฎหมายของจักรวรรดิโรมัน ประเทศอินเดีย ประเทศอังกฤษ และประเทศจีน ซึ่งมีวิวัฒนาการความผิดต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยมาตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงปัจจุบัน โดยเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมหรือสภาพเศรษฐกิจที่เจริญมากขึ้น โดยบางประเทศอาจมีหลักเกณฑ์ที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันไปตามนโยบายของแต่ละประเทศ ดังนี้

³⁹ “รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2485 ครั้งที่ 376,227/2485,” (พระนคร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2485)

⁴⁰ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติศาสตร์เมืองไทย*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2538), หน้า 244-246.

⁴¹ ศิลปวัฒนธรรม, “ชีวิตคนไทยช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ใช้ถ่านหุงข้าวให้ธัญพืชแทนน้ำมัน-โจรอาละวาดหนัก” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.silpa-mag.com/history/article_11854. [17 กันยายน 2565]

5.1 จักรวรรดิโรมัน

กฎหมายโรมัน ถือเป็นรากฐานของกฎหมายในระบบซีวิลลอว์ ซึ่งเป็นระบบกฎหมายที่มีความสำคัญของโลกในปัจจุบันอีกระบบหนึ่งซึ่งกฎหมายโรมันเป็นกฎหมายที่มีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนานตั้งแต่ช่วง 753 ปีก่อนคริสตกาลจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 6 การพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย จึงเป็นการพิจารณาตามแต่ละยุคสมัยประกอบกับบริบททางการปกครองหรือสภาพสังคม⁴²

แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยปรากฏตั้งแต่ในยุคโบราณ ช่วงประมาณ 753 ถึง 509 ปีก่อนคริสตกาล โดยการกระทำ ความผิดต่อทรัพย์สิน ถือเป็นเพียงการปฏิบัติผิดหน้าที่เท่านั้น⁴³ แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การลักทรัพย์ (*furtum*) แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การลักทรัพย์แบบจับได้ซึ่งหน้า และการลักทรัพย์แบบจับไม่ได้ซึ่งหน้า การชิงทรัพย์ (*rapina*) และการทำให้เสียทรัพย์ (*damnum iniuria datum*)⁴⁴

เมื่อเข้าสู่ยุคสาธารณรัฐในปี 509 ก่อนคริสตกาล มีการตรากฎหมาย 12 โต๊ะ ขึ้นใช้บังคับ⁴⁵ การกำหนดบทลงโทษสำหรับการกระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์ได้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยผู้ที่กระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์แบบจับได้ซึ่งหน้า และแบบจับไม่ได้ซึ่งหน้าจะต้องจ่ายค่าไถ่คืนสองเท่าของมูลค่าทรัพย์สินที่ถูกลักขโมย ขณะที่การกระทำ ความผิดฐานชิงทรัพย์ ผู้กระทำได้ระวางโทษสี่เท่าของมูลค่าทรัพย์สินที่ถูกลักขโมย และผู้ที่กระทำ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องจ่ายราคาที่สูงที่สุดของทรัพย์สินที่เสียหายในเดือนสุดท้าย⁴⁶

ยุคคลาสสิกของกฎหมายโรมันเริ่มตั้งแต่ปี 27 ก่อนคริสตกาล ถึง ค.ศ. 476 ถือเป็นยุคทองของกฎหมายโรมัน โดยได้มีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับบทลงโทษของการลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษตามแต่ละระดับ ดังนี้ 4 เท่าของราคาทรัพย์สินที่ขโมย สำหรับการขโมยที่จับได้ซึ่งหน้า 3 เท่าของราคาทรัพย์สินที่ขโมย กรณีพบทรัพย์สินที่ถูกขโมยจากตัวผู้ที่ลักทรัพย์นั้น และ 2 เท่าของราคาทรัพย์สินที่ขโมย สำหรับการขโมยที่จับไม่ได้ซึ่งหน้า⁴⁷

⁴² ศนันกรณ โสทธิพันธุ์, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายเอกชนโรมัน*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559), หน้า 17-27.

⁴³ Jill Harries, *Law and Crime in the Roman World*, (New York: Cambridge University Press, 2007), p.44-45.

⁴⁴ ศนันกรณ โสทธิพันธุ์, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายเอกชนโรมัน*, หน้า 247-251.

⁴⁵ ดานูภา ไชยพรรณม, *จากรุ่งเรืองสู่ล่มสลายของจักรวรรดิโรมัน*, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ยูโรปา เพรส จำกัด, 2560), หน้า 82-113.

⁴⁶ อ่างแล้ว เจริญรอดที่ 42.

⁴⁷ ศนันกรณ โสทธิพันธุ์, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายเอกชนโรมัน*, หน้า 21-23.

เมื่อเข้าสู่ช่วงท้ายของจักรวรรดิโรมัน ในสมัยจักรพรรดิจัสติเนียนช่วง ค.ศ. 527 ถึง 565 จักรพรรดิจัสติเนียนจัดให้มีการรวบรวมกฎหมายโรมันทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีจุดประสงค์เพื่อฟื้นฟูกฎหมายโรมันให้เป็นหนึ่งเดียวและบังคับใช้ทั่วทั้งอาณาจักร ซึ่งได้ยกเลิกกฎหมายที่มีความล้าสมัยหรือไม่สำคัญ หรือบทกฎหมายที่มีความขัดแย้งกัน ทำให้บทบัญญัติที่คลุมเครือมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเปลี่ยนหรือแก้ไขเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็น⁴⁸ จากการรวบรวมกฎหมายของจักรพรรดิจัสติเนียนส่งผลให้รูปแบบการลัทธิทรัพย์กลับมาเหลือ 2 รูปแบบเช่นเดิมเหมือนในยุคโบราณ แต่บทลงโทษได้เปลี่ยนแปลงไป คือ การลัทธิทรัพย์แบบจับได้ซึ่งหน้า ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับ 4 เท่าของมูลค่าทรัพย์สิน และการลัทธิทรัพย์แบบจับไม่ได้ซึ่งหน้า ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับ 2 เท่าของมูลค่าทรัพย์สินขณะที่ความผิดฐานทำให้เสียหาย ผู้กระทำความผิดต้องจ่ายราคาทรัพย์ที่เสียหายในราคาที่สูงที่สุดของทรัพย์ภายในสามสิบวันสุดท้าย จากเดิมที่ต้องจ่ายในราคาที่สูงที่สุดของทรัพย์ในท้องตลาดในปีสุดท้าย⁴⁹

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์ของจักรวรรดิโรมันตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 6 สะท้อนให้เห็นถึงการลงโทษตามมูลค่าของทรัพย์ หากเป็นการกระทำต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยแล้ว ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษที่ได้สัดส่วนและเหมาะสมกับการกระทำของตน

5.2 ประเทศอินเดีย

อินเดียเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และมีวิวัฒนาการเกี่ยวกับกฎหมายที่สำคัญ โดยเป็นต้นกำเนิดของพระธรรมศาสตร์ที่ประเทศไทยได้นำมาบังคับใช้ตั้งแต่ในสมัยสุโขทัย ซึ่งอาจพิจารณาตามแต่ละยุคสมัยได้ ดังนี้

ยุคโบราณของประเทศอินเดีย เริ่มตั้งแต่ประมาณ 700 ปีก่อนคริสตกาล และสิ้นสุดลงในคริสต์ศตวรรษที่ 6⁵⁰ กฎหมายที่ถือว่ามีความสำคัญในยุคนี้ และส่งอิทธิพลต่อการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยในเวลาเดียวกัน คือ คัมภีร์พระธรรมศาสตร์ (The Law of Manu) กำหนดให้การลักขโมย การทำให้เสียหาย และการชิงทรัพย์ ถือเป็น การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยรูปแบบการกระทำความผิดต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อย แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การกำหนดบทลงโทษตามมูลค่าของทรัพย์แต่ละชนิด หรือ การกำหนดบทลงโทษตามเกณฑ์น้ำหนักหรือปริมาณ

⁴⁸ Rafael Domingo, *Roman Law an introduction*, (London and New York: Rotulledge, 2018), p.78-81.

⁴⁹ D.C.L. J.B. Moyle, *The Institutes of Justinian*, 5th (New Jersey: USA, 2002), p.159-168.

⁵⁰ กรุณา-เรืองอุไร กุศลาสัย, *อินเดียอนุทวีปที่น่าทึ่ง*, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: ศยาม, 2544), หน้า 15-24.

ทรัพย์สิน⁵¹ แม้ไม่ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยที่ชัดเจน แต่ก็แสดงให้เห็นถึงแนวคิดการลงโทษตามมูลค่าของทรัพย์นั้น ๆ ซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับบทลงโทษที่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดของตน

ช่วงศตวรรษที่ 13 ถึง 16 อารยธรรมของศาสนาอิสลามเริ่มเข้ามามีอิทธิพลในอินเดีย การที่กษัตริย์นับถือศาสนาอิสลามส่งผลต่อให้บทลงโทษสำหรับกระทำความผิดต่อทรัพย์มีความรุนแรงมากขึ้น จากการปรับเป็นการตัดอวัยวะ ส่วนหลักเกณฑ์การกระทำความผิดต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยจากเดิมที่ใช้เกณฑ์น้ำหนักหรือปริมาณทรัพย์สินได้เปลี่ยนมาใช้เกณฑ์ราคาของทรัพย์แทน⁵² จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงการปกครองของกษัตริย์ ส่งผลให้บทลงโทษสำหรับการกระทำความผิดต่อทรัพย์ในยุคนี้มีความรุนแรงมากกว่าในยุคก่อนที่เป็นเพียงการลงโทษในทางทรัพย์สินเท่านั้น

ราชวงศ์โมกุลถือเป็นราชวงศ์สุดท้ายที่ปกครองอินเดียในคริสต์ศตวรรษที่ 16 ซึ่งถือเป็นราชวงศ์สุดท้ายที่ปกครองของอินเดีย⁵³ ก่อนที่อินเดียจะตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษใน ค.ศ. 1858 เมื่ออังกฤษได้เข้ามาปกครองอินเดีย ได้มีการนำกฎหมายอังกฤษมาใช้ในอินเดีย⁵⁴ การบังคับใช้กฎหมายในอินเดียช่วงนี้จึงมีความหลากหลายมาก ได้แก่ กฎข้อบังคับของบริษัทอินเดียตะวันออก กฎหมายคอมมอนลอว์ของอังกฤษ กฎหมายฮินดู กฎหมายมุสลิม และกฎหมายประเพณีอื่น ๆ ต่อมาอังกฤษได้แต่งตั้งนักกฎหมายของอังกฤษ คือ โทมัส บาบิงตัน แม็กเคาเลย์ (Thomas Babington Macaulay) และเจมส์ มิลล์ (James Mill) ให้มาจัดทำประมวลกฎหมายของอินเดีย โดยการรวบรวมกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นระบบเดียวกัน การร่างประมวลกฎหมายของอินเดียจึงมาจากประสบการณ์ความรู้ระบบกฎหมายอังกฤษของผู้ร่างมากกว่าความรู้เกี่ยวกับระบบกฎหมายดั้งเดิมของอินเดีย โดยแม็กเคาเลย์ได้วิจารณ์ว่ากฎหมายอินเดียที่มีอยู่เดิม การกระทำความผิดเพียงเล็กน้อยต้องถูกลงโทษเช่นเดียวกับอาชญากรรมที่มีความร้ายแรง โดยแม็กเคาเลย์และคณะกรรมการร่างประมวลกฎหมายอาญาของอินเดียได้นำแนวคิดการลงโทษให้เหมาะสมกับอาชญากรรมมาใช้ในการร่างประมวลกฎหมายอาญาของอินเดียด้วย⁵⁵

⁵¹ OBELISK ART HISTORY, "The Laws of Manu Chapter 8," [online] Available from : <https://www.arthistoryproject.com/timeline/the-ancient-world/classical-india/the-laws-of-manu/chapter-8/> [6 June 2022]

⁵² Madhusudan Bandyopadhyay. **A critical study of crime and punishment under the Sultans of Delhi 1206 to 1526.** (Doctoral dissertation, Arts, University of Calcutta, 1976), p.27-33.

⁵³ เพ็ชรี สุมิตร, **อารยธรรมตะวันออก**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2509), หน้า 157.

⁵⁴ ศฤงคาร พันธุ์พงศ์, **ประวัติศาสตร์ยุโรป 2**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540), หน้า 170-207.

⁵⁵ David Skuy, "Macaulay and the Indian Penal Code of 1862: The Myth of the Inherent Superiority and Modernity of the English Legal System Compared to India's Legal System in the Nineteenth Century", in **Modern Asian Studies**, 32, 3 (1998), p.518-546.

ประมวลกฎหมายอาญาของอินเดีย ค.ศ. 1860 ซึ่งใช้บังคับในปัจจุบันได้มีการนำโครงสร้างมาจากประมวลกฎหมายของอังกฤษ⁵⁶ แนวคิดการกระทำต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อย พบในการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เท่านั้น แบ่งเป็นการทำให้เสียทรัพย์ในกรณีทั่วไป⁵⁷ และการฆ่าสัตว์หรือทำให้สัตว์ของผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ⁵⁸ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษที่แตกต่างกันตามมูลค่าของทรัพย์นั้น โดยการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ไม่ได้มีการคำนึงถึงมูลค่าหรือราคาของทรัพย์ที่ถูกเอาไปเหมือนเช่นในยุคก่อน

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การกำหนดความผิดต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยของประเทศอินเดีย มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ยุคโบราณและยังถูกกำหนดเป็นฐานความผิดเฉพาะที่ใช้บังคับในปัจจุบัน

5.3 ประเทศอังกฤษ

ระบบกฎหมายของอังกฤษถือเป็นอีกหนึ่งระบบกฎหมายที่มีความสำคัญและมีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนานโดยมีวิวัฒนาการสำหรับการกระทำความผิดต่อทรัพย์ที่น่าสนใจ ดังนี้

ยุคแองโกลแซกซอน (ช่วง 45 ปีก่อนคริสตกาล ถึง ค.ศ. 1066) การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์มีการแบ่งระดับความร้ายแรงโดยคำนึงถึงสถานะของบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์ การลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับคริสตจักรผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับสูงสุด 12 เท่า⁵⁹ การลักทรัพย์สินของพระมหากษัตริย์ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับ 9 เท่า ขณะที่การลักทรัพย์ของบุคคลธรรมดา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับ 3 เท่า⁶⁰ การกระทำความผิดต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยในยุคนี้ แม้ไม่ปรากฏฐานความผิดที่ชัดเจน แต่การกำหนดหลักเกณฑ์บทลงโทษปรับ

⁵⁶ Ibid, p. 538-545.

⁵⁷ India Criminal Code 1860

Section 426 Whoever commits mischief shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to three months, or with fine, or with both.

Section 427 Whoever commits mischief and thereby causes loss or damage to the amount of fifty rupees or upwards, shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to two years, or with fine, or with both.

⁵⁸ Section 428 of India Criminal Code 1860

“Whoever commits mischief by killing, poisoning, maiming or rendering useless any animal or animals of the value of the ten rupees or upwards, shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to two years, or with fine, or with both.”

⁵⁹ สุนัย มโนมัยอุตม, *ระบบกฎหมายอังกฤษ*, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2559), หน้า 19-22.

⁶⁰ Lisi Oliver, *The Beginnings of English Law*, (Canada: University of Toronto Press Incorporated, 2002), p.63-65.

ตามมูลค่าความเสียหาย โดยเฉพาะการกระทำต่อทรัพย์สินของบุคคลทั่วไป ผู้ที่ลักทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อย ย่อมต้องระวางโทษเบาว่าการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาแพง เนื่องจากเป็นการกำหนดบทลงโทษโดยคำนึงถึงความเสียหายเป็นหลัก โดยบทลงโทษที่นำมาใช้บังคับ คือ การลงโทษปรับ

เมื่อเข้าสู่ยุคกลางของอังกฤษในคริสต์ศตวรรษที่ 11 พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 1 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดว่า “การลักทรัพย์ ที่มีมูลค่าไม่เกิน 12 เพนนี ผู้กระทำความผิดไม่ต้องระวางโทษประหารชีวิต” (เงินจำนวน 1 เพนนี ในสมัยกลาง อาจเทียบได้กับค่าจ้างจำนวน 1 วัน และเงินจำนวน 12 เพนนี อาจเทียบได้กับค่าจ้างจำนวน 8 วัน) ซึ่งบทลงโทษที่นำมาใช้สำหรับการลักทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อย มีหลายลักษณะ โดยมักขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้พิพากษา ได้แก่ การจำคุก การเชียนตี การริบทรัพย์ และการประจาน⁶¹

เมื่อเข้าสู่ในช่วงศตวรรษที่ 16 ถึง 18 การกระทำความผิดที่มีโทษประหารชีวิตในอังกฤษเพิ่มขึ้นอย่างมาก รวมถึงการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย เช่น การขโมยกระเป๋าเดินทางหรือเสื้อผ้า เนื่องจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ทำให้ประเทศอังกฤษเกิดความร่ำรวยขึ้น เซอร์ซามูเอล โรมิลลี (Sir Samuel Romilly) สมาชิกสภาของอังกฤษได้พยายามเสนอร่างกฎหมายที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับการขโมยเล็กน้อย (Petty Theft) ในปลายศตวรรษที่ 17 แต่ร่างกฎหมายดังกล่าวก็ไม่ได้ได้รับความเห็นชอบจากสภาสมาชิกสามัญชน (House of Commons) และสภาขุนนาง (House of Lords) เนื่องจากสมาชิกของทั้งสองสภาเห็นว่า การกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงจะเป็นการข่มขู่ไม่ให้ประชาชนกล้าที่จะกระทำความผิด ประกอบกับประเทศอังกฤษถือเป็นประเทศที่ร่ำรวย โทษประหารชีวิต จึงจำเป็นสำหรับการป้องกันทรัพย์สิน การบังคับใช้กฎหมายให้มีความเมตตาขึ้นนั้นสามารถทำได้โดยคณะลูกขุน หรือการใช้ดุลยพินิจกำหนดบทลงโทษของผู้พิพากษาอยู่แล้ว⁶²

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลักทรัพย์ของประเทศอังกฤษตั้งแต่ช่วงศตวรรษที่ 13 ถึง 18 จึงเป็นการใช้หลักเกณฑ์เดิม คือ การลักทรัพย์ที่มีมูลค่ามากกว่า 12 เพนนี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต ขณะที่การลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่เกิน 12 เพนนี การลงโทษผู้กระทำความผิดมักขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้พิพากษา⁶³

⁶¹ Henry Summerson, “Hanging Matters: Petty Theft, Sentence of Death, and a Lost Statute of Edward I”, in *Law and History Review*, 40, 1 (2022), p.149-164.

⁶² Edward P. Cheyney, *Modern English reform*, (USA: University of Pennsylvania press, 1962), p.92-96.

⁶³ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 61.

ปัญหาการมีโทษประหารชีวิตที่มากเกินไปจนความจำเป็น ทำให้อังกฤษต้องมีการปฏิรูปกฎหมายในคริสต์ศตวรรษที่ 19 เพื่อลดจำนวนความผิดที่มีโทษประหารชีวิตและลดบทบาทการใช้ดุลยพินิจของศาล⁶⁴ โดยการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ของอังกฤษในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ

การลักทรัพย์ทั่วไปตาม The Theft Act ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี⁶⁵ (ซึ่งมีการแก้ไขตาม Criminal Justice Act 1991 มาตรา 26(1) จากเดิมที่ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี เป็นไม่เกิน 7 ปี) โดยการเอาไปซึ่งทรัพย์บางประเภทไม่ถือว่าเป็นความผิด ได้แก่ เห็ดผลไม้หรือพันธุ์ไม้ที่อยู่ในป่าหรือที่ดินของรัฐ หรือดอกไม้ ซึ่งผู้ที่เอาไปต้องไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อการค้าหรือแสวงหากำไร⁶⁶

การลักทรัพย์หรือสินค้าที่วางขายอยู่ในร้าน (Shop Lifting) ที่มีมูลค่าไม่เกิน 200 ปอนด์ ถือเป็นกรกระทำความผิดตาม The Anti-Social Behaviour, Crime and Policing Act 2014 ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 51 สัปดาห์ หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ⁶⁷

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ความผิดต่อทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยของประเทศอังกฤษปรากฏตั้งแต่ในยุคแองโกลแซกซอน โดยจะพิจารณาจากสถานะของเจ้าของทรัพย์เป็นสำคัญ และมีหลักเกณฑ์

⁶⁴ David Skuy, “Macaulay and the Indian Penal Code of 1862: The Myth of the Inherent Superiority and Modernity of the English Legal System Compared to India’s Legal System in the Nineteenth Century”, in *Modern Asian Studies*, p.525-550.

⁶⁵ Section 7 of The Theft Act 1968 “A person guilty of theft shall on conviction on indictment be liable to imprisonment for a term not exceeding seven years”

⁶⁶ Section 4 (3) of The Theft Act 1968 “A person who picks mushrooms growing wild on any land, or who picks flowers, fruit or foliage from a plant growing wild on any land, does not (although not in possession of the land) steal what he picks, unless he does it for reward or for sale or other commercial purpose.”

⁶⁷ Section 176 of The Anti-Social Behaviour, Crime and Policing Act 2014

(3) “Low-value shoplifting” means an offence under section 1 of the Theft Act 1968 in circumstances where—

(a) the value of the stolen goods does not exceed £200,

(b) the goods were being offered for sale in a shop or any other premises, stall, vehicle or place from which there is carried on a trade or business

(5) A person guilty of low-value shoplifting is liable on summary conviction to—

(a) imprisonment for a period not exceeding 51 weeks (or 6 months, if the offence was committed before the commencement of section 281(4) and (5) of the Criminal Justice Act 2003),

(b) a fine, or

(c) both.

ที่ชัดเจนขึ้นเมื่อเข้าสู่คริสต์ศตวรรษที่ 11 และยังคงปรากฏบทบัญญัติเฉพาะสำหรับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยในปัจจุบัน ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับบทลงโทษที่เหมาะสม และได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดของตน

5.4 ประเทศจีน

ประเทศจีนและประเทศไทยมีความสัมพันธ์กันมาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยสุโขทัย ทั้งในเรื่องของการค้าขายและการทูต ระบบกฎหมายของจีนก็มีวิวัฒนาการเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์ที่น่าสนใจ ดังนี้

ประเทศจีนปกครองด้วยกษัตริย์มาอย่างยาวนานตั้งแต่ช่วง 221 ปีก่อนคริสตกาลถึง ค.ศ. 1912⁶⁸ ระบบกฎหมายของจีนในยุคนี้ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากสำนักหยูและสำนักฝัว⁶⁹ จนมีการตราเป็นประมวลกฎหมายขึ้นใช้บังคับในสมัยราชวงศ์ถัง ซึ่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์ถูกแบ่งออกเป็นหลายระดับตามราคาของทรัพย์และกำหนดบทลงโทษตามแต่ละระดับนั้น โดยการกระทำความผิดต่อทรัพย์ที่มีราคาน้อยที่สุด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษโบย⁷⁰

เมื่อเข้าสู่คริสต์ศตวรรษที่ 15 ราชวงศ์ชิงได้ขึ้นปกครองประเทศจีน หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์ก็ได้มีการพัฒนามากขึ้น การกำหนดบทลงโทษสำหรับการกระทำความผิดต่อทรัพย์จะคำนึงถึงสถานะของเจ้าของเป็นสำคัญ โดยการเอาไปซึ่งทรัพย์ของรัฐหรือของแผ่นดิน ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต⁷¹ แต่หากเป็นการเอาไปซึ่งทรัพย์ของบุคคลธรรมดา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษโบยและสัก โดยจำนวนครั้งที่โบยขึ้นกับราคาของทรัพย์สินที่ถูกลัก⁷² หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์ในยุคนี้ ยังมีความคล้ายกับในยุคราชวงศ์ถัง โดยบทลงโทษที่นำมาใช้สำหรับการลักทรัพย์เล็กน้อย คือ การโบยเช่นเดียวกับในยุคราชวงศ์ถัง

ประเทศจีนประสบภาวะปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงปลายสมัยราชวงศ์ชิง และการเข้ามารุกรานของชาติตะวันตกและญี่ปุ่น โดยจีนตกเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ทำให้ต้องลงนามสนธิสัญญานานกิงและสนธิสัญญาเทียนจินกับอังกฤษทำให้จีนต้องเสียเปรียบทางด้านการค้าและสิทธิสภาพนอกอาณาเขต

⁶⁸ Xiaoqun Xu, *Heaven has eyes : a history of Chinese law*, (USA: Sheridan Books, Inc, 2020), p.10-13.

⁶⁹ อาร์ม ตั้งนิรันดร, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบกฎหมายจีน*, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2557), หน้า 24-27.

⁷⁰ The Tang Legal Code, "Law on theft and Robbery," [online] Available from : <https://web.colby.edu/eas150/files/2017/11/tang-legal-code.pdf> [13 June 2022]

⁷¹ Section 257 – 265 of The Qing Code.

⁷² Section 269 – 271 of The Qing Code.

ทางการศาล ราชวงศ์ชิงได้ถูกปฏิวัติใน ค.ศ. 1911 ชุนยัตเซินจึงได้สถาปนาสาธารณรัฐจีนขึ้นใน ค.ศ. 1912 ต่อมาใน ค.ศ. 1949 เกิดสงครามกลางเมืองขึ้น พรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งนำโดย เหมา เจ๋อตง⁷³ ได้ขึ้นปกครองสาธารณรัฐจีน โดยมีแนวคิดในการใช้การเมืองนำกฎหมาย⁷⁴ โดยในช่วง ค.ศ. 1966 ถึง 1976 เกิดการปฏิวัติวัฒนธรรม โดยขบวนการพิทักษ์แดง” ซึ่งมีแนวคิดยกเลิกการปฏิบัติตามแนวคิดหรือวัฒนธรรมแบบเก่า ๆ เพื่อสร้างระเบียบทางสังคมใหม่ ทำให้มีการทำลายศิลปวัฒนธรรมเก่าของจีนไปเป็นจำนวนมาก⁷⁵

เมื่อเหมา เจ๋อตง เสียชีวิตลงใน ค.ศ. 1976 จีนอยู่ภายใต้การนำของเติ้งเสี่ยวผิง ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายในการพัฒนาประเทศจากการใช้การเมืองนำกฎหมาย เป็นการใช้เศรษฐกิจนำกฎหมายและการเมือง⁷⁶ โดยได้มีการตราประมวลกฎหมายอาญาขึ้นใช้บังคับ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1979 การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินถูกบัญญัติไว้ตามภาค 2 ส่วนที่ 5 โดยไม่ได้มีการกล่าวถึงการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยไว้เป็นพิเศษ แต่กลับบัญญัติถึงการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่มีจำนวนมากแทน โดยไม่ได้มีการกำหนดนิยามว่าปริมาณหรือจำนวนเท่าใดถือเป็นทรัพย์สินที่มีจำนวนมาก⁷⁷ ซึ่งความร้ายแรงของบทลงโทษจะขึ้นอยู่กับจำนวนทรัพย์สินและความร้ายแรงของพฤติการณ์อื่นที่เกี่ยวข้อง แต่อย่างไรก็ดี ประมวลกฎหมายอาญาของจีนได้พยายามแยกการกระทำที่เป็นความผิดอาญาและไม่ใช่ความผิดทางอาญาออกจากกัน โดยคณะกรรมการนิติการของสภาประชาชนได้มีการตราข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและการลงโทษ (SAPR) เมื่อวันที่

⁷³ ปานชนก โตโอฬารไชย. การศึกษาเปรียบเทียบสถาบันสังคมของสหภาพโซเวียต และสาธารณรัฐประชาชนจีน ในช่วงการปกครอง ของโจเซฟ สตาลิน และเหมา เจ๋อตง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560 ; หน้า 23.

⁷⁴ William C. Jones, “The Criminal Law of the People’s Republic of China”, in *Review of Socialist Law*, 4 (1980), p.407.

⁷⁵ ปานชนก โตโอฬารไชย. การศึกษาเปรียบเทียบสถาบันสังคมของสหภาพโซเวียต และสาธารณรัฐประชาชนจีน ในช่วงการปกครอง ของโจเซฟ สตาลิน และเหมา เจ๋อตง. หน้า 26-27.

⁷⁶ อาร์ม ตั้งนิรันดร, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบกฎหมายจีน, หน้า 51-52.

⁷⁷ Section 264 of Criminal Law of The People’s Republic Of China

“Whoever steals a relatively large amount of public or private property or commits theft repeatedly shall be sentenced to fixed-term imprisonment of not more than three years, criminal detention or public surveillance and shall also, or shall only, be fined; if the amount is huge, or if there are other serious circumstances, he shall be sentenced to fixed-term imprisonment of not less than three years but not more than 10 years and shall also be fined; if the amount is especially huge, or if there are other especially serious circumstances, he shall be sentenced to fixed-term imprisonment of not less than 10 years or life imprisonment and shall also be fined or be sentenced to confiscation of property”

5 กันยายน ค.ศ. 1986 กำหนดให้การกระทำที่ไม่ร้ายแรงไม่ถือเป็นการกระทำความผิดทางอาญา แต่เป็นเพียงการกระทำผิดทางปกครองเท่านั้น⁷⁸

กรณีของการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จะมีการนำมูลค่าของทรัพย์สินที่ถูกขโมยมา พิจารณาว่าการกระทำนั้นถือเป็นการกระทำความผิดทางอาญาหรือความผิดทางปกครอง⁷⁹ ยกตัวอย่าง ข้อบังคับ ของกรุงปักกิ่ง กำหนดว่า การลักทรัพย์ที่มีมูลค่าน้อยกว่า 1000 หยวน ไม่ถือเป็นการกระทำความผิดทางอาญา แต่ถือเป็นการกระทำความผิดทางปกครองความพยายามในการแบ่งแยกการกระทำความผิดทางอาญาและ ความผิดทางปกครองนี้ ถือเป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลมาจากการใช้เศรษฐกิจนำกฎหมายและการเมือง⁸⁰

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยของประเทศจีน มีวิวัฒนาการมา ตั้งแต่ในยุคราชวงศ์และมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเมื่อตั้งเสี่ยวผิงขึ้นปกครอง โดยได้กำหนดให้ ความผิดฐานลักทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยเป็นความผิดทางปกครองแยกออกจากความผิดฐาน ลักทรัพย์จำนวนมากตามประมวลกฎหมายอาญา ค.ศ. 1979

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย

เมื่อได้ศึกษาวิวัฒนาการความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทยและ ต่างประเทศแล้ว พบว่า การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยเป็นความผิดที่มีมาตั้งแต่ ในสมัยโบราณ ซึ่งแต่ละประเทศมีการกำหนดบทลงโทษและวิวัฒนาการเกี่ยวกับการกระทำความ ผิดที่แตกต่างกันออกไปโดยบางประเทศยังคงกำหนดความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย โดยใช้ เกณฑ์ในการแบ่งเหมือนยุคก่อนกฎหมายสมัยใหม่ ขณะที่บางประเทศได้ยกเลิกความผิดต่อทรัพย์สิน อันมีราคาเล็กน้อยไปโดยสิ้นเชิง ซึ่งอาจพิจารณาได้ ดังนี้

ประเทศที่ยกเลิกเกณฑ์ที่ถือว่าเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย ได้แก่ ประเทศไทย และประเทศอินเดีย (สำหรับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์)

ประเทศที่ยังคงกำหนดเกณฑ์ที่ถือว่าเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยคือ ประเทศอังกฤษ ประเทศอินเดีย (สำหรับการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์) และประเทศจีน

⁷⁸ Wang Chenguang and Zhang Xianchu, *Introduction to chinese law*, (China: Sweet & Maxwell Asia, 1997), p.108 – 110.

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Shizhou Wang, “On Development of Criminal Law in the People’s Republic of China”, in *Law and Politics in Africa, Asia and Latin America*, 43, 3 (2010), p.301.

ซึ่งแยกการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยออกจากความผิดทางอาญา และเปลี่ยนเป็นความผิดทางปกครองแทน

การเปลี่ยนแปลงความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทยและต่างประเทศ ล้วนเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ประกอบกัน ซึ่งอาจพิจารณาได้ ดังนี้

6.1 ลัทธิล่าอาณานิคม

เมื่อเข้าสู่คริสต์ศตวรรษที่ 19 ประเทศทางฝั่งตะวันตกเกิดแนวคิดชาตินิยมและการแก่งแย่งทรัพย์สินระหว่างกัน จนเกิดการล่าอาณานิคมขึ้นซึ่งแผ่ขยายมาในดินแดนแถบเอเชียโดยประเทศไทย อินเดีย และจีนต่างประสบกับปัญหาการล่าอาณานิคมของชาติตะวันตก ประเทศไทยและจีนจำต้องลงนามสนธิสัญญาที่ทำให้เสียเปรียบทางการค้าและการศาล⁸¹ ประเทศไทยได้พยายามแก้ปัญหาสิทธิสภาพนอกอาณาเขตด้วยการปฏิรูปกฎหมาย และตรากฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ขึ้นใช้บังคับทำให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยที่ปรากฏตามกฎหมายตราสามดวงถูกยกเลิกทั้งหมด โดยเหลือเพียงบทบัญญัติตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 292 เท่านั้น ขณะที่การเข้ามารุกรานของชาติตะวันตกในประเทศจีน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองในประเทศจีนจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่การปกครองรูปแบบสาธารณรัฐสังคมนิยม⁸² ส่งผลให้บทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยในยุคราชวงศ์ถูกยกเลิกไปจำนวนมาก

ประเทศอินเดียก็ได้รับผลกระทบจากลัทธิล่าอาณานิคมเช่นกัน โดยประเทศอินเดียตกเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษใน ค.ศ. 1858⁸³ ทำให้มีการนำกฎหมายอังกฤษมาบังคับใช้ในอินเดีย และมีการร่างประมวลกฎหมายอาญาของอินเดียโดยผู้ร่างชาวอังกฤษ ทำให้แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยในยุคโบราณหรือสมัยกลางจึงหายไปจำนวนมาก โดยเฉพาะการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่ไม่ปรากฏการแบ่งระดับการลงโทษตามมูลค่าของทรัพย์สินอีกเลย

⁸¹ คณะกรรมการศึกษาและพัฒนาความรู้ประวัติศาสตร์ไทย, *ความรู้ในประวัติศาสตร์ไทย เล่ม 1 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*, (กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, 2554), หน้า 148-158.

⁸² วิทยาลัยภาษาจีนปักกิ่ง, มหาวิทยาลัยครุหนานจิง และมหาวิทยาลัยครุอันฮุย, *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ประเทศจีน*, (กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ, 2550), หน้า 183-189.

⁸³ อ่างแล้ว เชียงอรุณที่ 54.

6.2 สงครามกลางเมือง

ประเทศที่ได้รับผลกระทบจากสงครามกลางเมืองอย่างมาก คือ ประเทศอินเดียและจีน ซึ่งเดิมทั้งสองประเทศปกครองด้วยระบอบกษัตริย์หรือระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ประเทศอินเดียถูกปกครองโดยราชวงศ์โมกุลเป็นราชวงศ์สุดท้าย โดยประชาชนไม่พอใจการปกครองของกษัตริย์ที่มีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย และการที่กษัตริย์นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเคร่งครัดและบทลงโทษที่รุนแรง จนนำมาสู่การปฏิวัติล้มล้างราชวงศ์โมกุล⁸⁴ ผลจากการปฏิวัติทำให้สังคมของอินเดียมีความอ่อนแอจนถูกอังกฤษเข้ามายึดครองเป็นอาณานิคม และเริ่มมีการนำกฎหมายของอังกฤษเข้ามาแทนที่กฎหมายท้องถิ่นที่ใช้บังคับอยู่เดิม

เหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศจีนอย่างสำคัญ คือ การปฏิวัติวัฒนธรรมในช่วงที่เหมา เจ๋อตง ขึ้นเป็นผู้นำทางการปกครอง ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวมีการทำลายศิลปะ วัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนไปเป็นจำนวนมาก⁸⁵ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หลักกฎหมายเก่าของจีนในยุคราชวงศ์ไม่ปรากฏเมื่อมีการร่างประมวลกฎหมายอาญาใน ค.ศ. 1979 ดังจะเห็นได้จากหลักการกำหนดเกณฑ์หรือเส้นแบ่งมูลค่าของทรัพย์สิน เพื่อพิจารณาระดับการลงโทษในสมัยราชวงศ์ชิงได้หายไปและไม่ปรากฏเมื่อมีการร่างประมวลกฎหมายอาญาสมัยใหม่

6.3 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย

ประเทศไทยต้องประสบปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 โดยศาลฎีกาได้มีการปรับใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 292 ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยศาสตราจารย์หยุด แสงอุทัย ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 292 ว่า ผู้ร่างกฎหมายต้องการลงโทษการกระทำความผิดตามมาตรา 292 เบากว่าการลักทรัพย์กรณีทั่วไป ดังนั้น แม้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 292 กระทำไปโดยประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์เหตุใดเหตุหนึ่งตามมาตรา 293 ก็จะลงโทษตามมาตรา 293 ไม่ได้⁸⁶ แต่แนวทางการตัดสินของศาลฎีกานั้น เห็นว่า หากผู้กระทำความผิดตามมาตรา 292 กระทำโดยประกอบไปด้วยเหตุฉกรรจ์เหตุใดเหตุหนึ่งตามมาตรา 293 ผู้กระทำความผิดก็ต้องถูกลงโทษตามมาตรา 293 โดยจะไม่มีคำวินิจฉัยถึงมูลค่าของทรัพย์สินที่ถูกเอาไป เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1040/2462 และ 1042/2462 ศาลฎีกาตัดสินว่า “ผู้ใดลักเก็บพันธุ์ไม้ในสวนอันต้องด้วยลักษณะฉกรรจ์ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 293 นั้น ท่านว่าลงโทษมันตามมาตรา 293 นั้นได้” เมื่อ

⁸⁴ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 53.

⁸⁵ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 75.

⁸⁶ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 36.

มีการร่างประมวลกฎหมายอาญาของไทย คณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา จึงเห็นว่าไม่ควรนำเหตุการณ์มาบังคับใช้กับทรัพย์สินที่มีราคาเล็กน้อย และบัญญัติไว้เป็นเหตุที่ศาลจะใช้ดุลยพินิจลดโทษให้กับผู้กระทำความผิดได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 วรรคท้าย⁸⁷

ประเทศอังกฤษก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเช่นกันโดยประเทศอังกฤษ มีการปฏิรูปกฎหมายครั้งใหญ่ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 เนื่องจากมีการกำหนดโทษประหารชีวิตสำหรับฐานความผิดต่าง ๆ จำนวนมาก⁸⁸ รวมถึงการกระทำต่อทรัพย์สินที่มีราคาเล็กน้อย ซึ่งนักวิชาการสมัยใหม่ของอังกฤษเห็นว่าไม่เหมาะสมและไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด จึงมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่มีราคาเล็กน้อย ผู้กระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่มีราคาเล็กน้อยตามกฎหมายของอังกฤษในปัจจุบันจึงต้องระวางเพียงโทษจำคุก ระยะเวลาสั้น หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับเท่านั้น⁸⁹

6.4 สภาพสังคมและเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่มีราคาเล็กน้อยของประเทศไทยเกิดขึ้นในช่วงที่มีการพิจารณากฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 และตราประมวลกฎหมายอาญาขึ้นใช้บังคับใหม่ คณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาชุดแรกถูกแต่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2482 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้ประเทศไทยต้องประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ จนเกิดการลักขโมยหรือการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินจำนวนมาก⁹⁰ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่คณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา นำมาพิจารณาเกี่ยวกับการยกเลิกร่างบทบัญญัติกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 292 การลักทรัพย์สินที่มีราคาเล็กน้อย เพราะเกรงว่าจะมีผู้กระทำความผิดมากขึ้น

ในส่วนของประเทศจีน ประมวลกฎหมายอาญาของจีนถูกตราขึ้นในช่วงการนำของเติ้งเสี่ยวผิง ที่มีแนวคิดในการใช้เศรษฐกิจนำกฎหมายและการเมือง สะท้อนให้เห็นจากบทบัญญัติบางส่วนของประมวลกฎหมายอาญา ค.ศ. 1979 เช่น กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ มีการแบ่งระดับของการลงโทษตามจำนวนทรัพย์สินที่ถูกเอาไปเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินจำนวนมาก และจำนวนมากพิเศษ ซึ่งจะมีการคำนึงถึงพฤติการณ์อื่นที่ร้ายแรงประกอบด้วย การกำหนด

⁸⁷ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 39.

⁸⁸ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 64.

⁸⁹ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 67.

⁹⁰ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 41.

การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินจำนวนมากแทนการกล่าวถึงทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่าผู้ร่างกฎหมายต้องการที่จะคุ้มครองเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ เนื่องจากการลักทรัพย์จำนวนมากย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวม และเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการใช้เศรษฐกิจนำกฎหมายและการเมือง

6.5 นโยบายทางอาญา

ในส่วนของประเทศไทย การเลือกดำเนินนโยบายทางอาญาของคณะกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาซึ่งทำหน้าที่ตรวจชำระและแก้ไขกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เพื่อยกร่างประมวลกฎหมายอาญาฉบับใหม่ขึ้นใช้บังคับเห็นว่า หากกำหนดการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยไว้โดยเฉพาะแล้ว จะทำให้มีการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินมากขึ้นเนื่องจากอัตราโทษที่มีลักษณะเบาว่าการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินทั่วไป ทำให้บทบัญญัติเฉพาะสำหรับการกระทำต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทยหายไปอย่างสิ้นเชิง

ประเทศจีนก็มีการดำเนินนโยบายทางกฎหมายอาญาที่สำคัญสำหรับการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อย ได้แก่ การกำหนดให้การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยเป็นความผิดทางปกครองแทนความผิดทางอาญา ซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เคยถือว่าต้องโทษทางอาญาและได้รับบทลงโทษที่เบามากกว่า⁹¹

7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อได้ศึกษาวิวัฒนาการความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน พบว่า การกำหนดความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยมักมีหลักเกณฑ์ว่าทรัพย์สินนั้นต้องมีโทษที่เกี่ยวข้อกับศาสนา พระมหากษัตริย์ หรือทรัพย์สินของทางราชการ ต้องเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินของประชาชนทั่วไป โดยไม่มีการใช้กำลัง อาวุธ หรือทำให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ หรือเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต ทรัพย์สินนั้นต้องมีใช้ส่วนตัวพาหนะหรือพืชสำคัญ และต้องมีใช้การกระทำเพื่อแสวงหากำไร บทลงโทษที่นำมาใช้บังคับสำหรับความผิดต่อทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อยมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยบทลงโทษในยุคก่อนกฎหมายสมัยใหม่ ปรากฏทั้งการปรับ การโบย การจำคุก หรือ การตัดอวัยวะ เมื่อเข้าสู่ยุคกฎหมายสมัยใหม่ บทลงโทษที่แต่ละประเทศนำมาใช้บังคับเหลือเพียงการจำคุกและ/หรือปรับเท่านั้น

⁹¹ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 80.

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเสนอแนะเกี่ยวกับความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทย ดังนี้

7.1 การกำหนดความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยควรกำหนดเป็นบทบัญญัติเฉพาะ แยกจากการกระทำต่อทรัพย์สินทั่วไปและนำไปใช้กับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น เนื่องจากเป็นรูปแบบการกระทำต่อทรัพย์สินที่ไม่มีความซับซ้อน ไม่มีการใช้ความรุนแรงเหมือนการกระทำต่อทรัพย์สินในลักษณะอื่น เช่น การชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ ซึ่งผู้กระทำความผิดมักมีการใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญผู้เสียหาย โดยเป็นการกระทำที่มีลักษณะอุกอาจและรุนแรง หรือไม่มีการใช้กลอุบายหรือการหลอกลวง อันแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดมีจิตใจหรือเจตนาที่ชั่วร้าย แม้เป็นการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อย ก็ไม่ควรได้รับการลงโทษสถานเบา

7.2 การปรับใช้กฎหมายของผู้พิพากษาหรือศาลในการตีความคำว่า “ทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อย” ไม่ปรากฏแนวทางหรือหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความแน่นอน การกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยจึงควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีความชัดเจนว่าทรัพย์สินราคาเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นทรัพย์สินที่มีราคาเล็กน้อย ดังที่ปรากฏในกฎหมายของประเทศอังกฤษและจีนในปัจจุบัน นอกจากนี้ การตีความคำว่า “ความจำใจ” และ “ความยากจนเหลือทนทาน” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 วรรคท้าย สามารถทำได้ยากและไม่ปรากฏแนวทางหรือหลักเกณฑ์การตีความที่ชัดเจนของศาลฎีกาเช่นกัน อีกทั้งเงื่อนไขดังกล่าวก็ไม่ปรากฏตามวิวัฒนาการความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทยและต่างประเทศมาก่อน ดังนั้น การกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อย จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดว่าผู้กระทำความผิดต้องกระทำไปโดยประกอบด้วยเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งข้างต้น เพราะการกำหนดบทลงโทษขึ้นอยู่กับราคาของทรัพย์สินนั้นเป็นสำคัญที่ทำให้ผู้กระทำความผิดควรระวางโทษสถานเบาว่าการกระทำต่อทรัพย์สินทั่วไป

7.3 การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญสำหรับความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยของประเทศไทย เกิดจากการเลือกดำเนินนโยบายทางกฎหมายอาญาของคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในช่วงการร่างประมวลกฎหมายอาญาขึ้นใช้บังคับแทนกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาเพียงเรื่องของนโยบายทางอาญาที่หากกำหนดความผิดต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยไว้โดยเฉพาะแล้ว จะทำให้มีผู้กระทำความผิดมากขึ้น ดังนั้น การพิจารณาบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์อันมีราคาเล็กน้อยไว้เป็นบทบัญญัติเฉพาะแล้ว จึงควรมีการพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น หลักการหรือแนวคิดทางกฎหมายที่การลงโทษผู้กระทำความผิดควรเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน รวมถึงปัจจัยหรือสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดการกระทำต่อทรัพย์สินอันมีราคาเล็กน้อยตามแนวคิดทางอาชญาวิทยา เป็นต้น